

Komentář starosty obce Modravy a předsedy Svazu šumavských obcí k poznávací cestě po národních parcích Velké Británie.

Deficit demokracie je tím, co trápí Šumavu

V týdnu od 13. do 21. května uskutečnila skupina zástupců Šumavy pracovní cestu po národních parcích Velké Británie. Návštěva směřovala do jednoho národního parku v Anglii (*Peak District*) a tří národních parků ve Skotsku (*Cairngorms*, *Loch Lomond* a *Trossachs*, *Northumberland*). Jako starosta centrální šumavské obce jsem do Velké Británie nejel kvůli ochraně druhů či biotopů. Hlavním cílem mé cesty bylo poznání, jak vypadá ochrana přírody v tradiční demokracii. Už dlouho před návštěvou Británie jsem upozorňoval na skutečnost, že porovnávat Šumavu kupříkladu s Bavorským lesem příliš nelze. Ne proto, že by na bavorské straně rostly jiné smrky a běhali jiní jeleni. Srovnávat nelze především rozvinutost německé a české demokracie. I s vědomím tohoto rozdílu jsem však obtížně skrýval úžas nad stabilitou a spravedlností systému, který jsem měl možnost poznat právě na Britských ostrovech.

Většinovými vlastníky území tamních národních parků jsou soukromé osoby. Už to znamená, že vyhlášení národního parku se neděje na základě diktátu a planých slibů, ale na základě dohody a principu pevných pravidel a jejich dodržování. A je jedno, zda jde o nejstarší britský národní park vyhlášený v roce 1951, anebo o park vyhlášený v roce 2004. Národním parkem se tak vyhlašuje a označuje území, se kterým souhlasí zejména tamní region. Hlas mezinárodních organizací na ochranu přírody je výhradně poradní a v žádném případě není silnější, než vůle lidí, kteří na území parků žijí.

Pravidla pro území britských národních parků vyplývají z jasných a neměnných dlouhodobých cílů. Český „zázrak“ spočívá v tom, že dokážeme strategii péče o území změnit klidně 3x do roka, pokud v tomto období dojde ke změně vlády a nástupu nového ministra, který jmenuje nového ředitele parku. Takové „zázraky“ ve Velké Británii nedokáží. Kupříkladu management plán pro národní park *Cairngorms* je vypracován na 50 let. A co takový management plán obsahuje? Zásady ochrany přírody a krajiny, zlepšení přístupnosti národního parku k jeho poznávání všemi cílovými skupinami, zlepšování ekonomiky území, rozvoj regionu a konečně PR a marketing s cílem zvýšení zájmu návštěvnické veřejnosti. Ředitelé tamních národních parků jsou mimo jiné spoluodpovědní za regionální rozvoj a přirozeně se na tomto rozvoji aktivně podílejí. Bylo pro mě velmi bolestné poslouchat ředitele národního parku *Peak District* Jima Dixona, který za pomoci masterplánu zcela zásadně pomohl regionu národního parku. Laické veřejnosti pojem masterplán pravděpodobně nic neříká, ale obdobný projekt téhož názvu byl plánován i na Šumavě. Jako mnoho jiných plánů, které jsou nám řadu let předkládány, i šumavský masterplán byl pouze prostředkem k manipulaci, ze kterého pro Šumavu nevzešel žádný užitek.

Z britské mise by se dalo napsat mnohé, ale jedno poznání je velmi zásadní. Od řady přírodovědců, politiků, bývalých ministrů a aktivistů slyším rady, jak to v národních parcích Evropy dělají jinak a lépe než na Šumavě. Viděl jsem již mnohé a jsem si čím dál jistější, že největší rozdíl mezi Šumavou a dalšími evropskými parky spočívá především v přezíravosti ochránců přírody vůči místním obyvatelům. Ti jsou, spolu s divočinou, přirozenou součástí příběhu jménem Národní park Šumava. Slovo divočina v Británii neznamena, že by byli z takového území vyháněni domorodci a území přestalo vytvářet měřitelné ekonomické hodnoty. Divočina je marketingovou pozvánkou, která u návštěvníků vyvolá zájem, na jehož základě se ochrana přírody stává životním stylem. Spojené království je bezpochyby zemí, kde si královská rodina, vláda a parlament plně uvědomují svoji odpovědnost jak za přírodu, tak i za lidi, kteří jsou její nedílnou součástí.

Antonín Schubert, starosta Modravy, předseda Svazu obcí NP Šumava